

N:o 60.

Ank. till Riksd. kansli den 19 mars 1907, kl. 1,30 e. m.

*Utlåtande, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående
ökning af fonden för torfindustriens befrämjande.*

(I. A.)

I en till Riksdagen aflåten, till statsutskottet för förberedande behandling öfverlämnad proposition (n:o 53) har Kungl. Maj:t, under åberopande af bilagdt utdrag af statsrådsprotokollet öfver jordbruksärenden den 31 december 1906, föreslagit Riksdagen att

dels bemyndiga riksgäldskontoret att för höjning af fonden för torfindustriens befrämjande, i mån af behof, tillhandahålla statskontoret utöfver de af Riksdagen redan anvisade medel en summa af högst 2,000,000 kronor, däraf under år 1907 högst 750,000 kronor,

dels ock medgifva, att de kapitalafbetalningar, hvilka enligt gällande bestämmelser skulle verkställas å lån, som erhållits från fonden, måtte, oafsedt om de afsåge lån, som beviljats af nu ifrågavarande medel, eller lån, som utgått af fondens öfriga tillgångar, intill utgången af år 1913 tilläggas fonden.

I detta ärende har departementschefen till ofvannämnda statsrådsprotokoll anført följande:

»Uti skrifvelse den 10 maj 1902 anmälde Riksdagen, att, med anledning af väckta motioner, Riksdagen till bildande af en lånefond för torfindustriens understödjande, särskildt tillverkningen af brännorf och torfkol samt framställandet af torfströ bemyndigat riksgäldskontoret att, i mån af behof, tillhandahålla statskontoret ett belopp af högst 1,500,000 kronor, äfvensom medgifvit, att de kapitalafbetalningar, som skulle verkställas å de från fonden utgående lånen, linge intill utgången af år 1908 tilläggas fonden. Fonden skulle förvaltas och användas i enlighet med vissa i skrifvelsen angifna grunder.

*Ang. ökning
af fonden för
torfindustri-
ens befräm-
jande.*

I öfverensstämmelse härmed utfärdade Kungl. Maj:t, som uppdrog åt statskontoret att handhafva förvaltningen af berörda fond, den 21 november 1902 kungörelse angående villkoren för lån från fonden, af innehåll, bland annat, att lån kunde beviljas till högst så stort belopp, som motsvarade två tredjedelar af anläggningskostnaden för företaget, att å lyftadt lånebelopp skulle erläggas ränta från lyftningsdagen med fyra procent, samt att, sedan lån innehafts under tre år från lyftningsdagen, under de därpå följande tio åren årligen skulle återbetalas en tiondedel af det ursprungliga lånebeloppet, så att lånet blefve sist inom utgången af det trettonde året till fullo guldett.

Af ifrågavarande fond hafva utaf Kungl. Maj:t hittills beviljats följande lån

år 1903	2 lån å	tillhoppa.....	kronor	100,000: —
» 1904	12 » » »	»	719,400: —
» 1905	5 » » »	»	288,100: —
» 1906	14 » » »	»	518,400: —
33 lån å tillhoppa.....			kronor	1,625,900: —

från hvilket belopp dock bör afdragas 2 lån, hvilka af olika anledningar ej utgått å tillhoppa			kronor	125,000: —
så att den beviljade lånesumman uppgår till			kronor	1,500,900: —

Häraf framgår, att hela lånefonden redan tagits i anspråk och att, därest icke ytterligare medel till fonden anvisas, utlåning endast i mycket ringa utsträckning, eller i den mån annuiteter inflyta, kan intill utgången af år 1908 äga rum.

Uti underdånig skrifvelse den 8 nästlidne november har nu landtbruksstyrelsen gjort framställning om fondens ökning och därvid anført följande. Enligt en af styrelsens torftekkniska biträde, kaptenen E. Wallgren den 22 sistlidne oktober lämnad uppgift med därvid fogade tabeller angående torflåneförrättningar, utförda af statens torftjänstemän åren 1903—1906, hade af dessa utarbetats tillhoppa 65 torflåneinstrument, innefattande en värderingssumma af tillhoppa 4,809,115 kronor, motsvarande torflån till ett sammanlagdt belopp af 3,178,602 kronor. Härtill komme ytterligare 31 företag, för hvilka torflån afsåges att kunna erhållas, men beträffande hvilka fältarbetet ännu utförts endast för 14 företag. Sammanlagda antalet företag, för hvilka dittills statens torftjänstemän tagits i anspråk för utarbetande af instrument till torflåneansökningar, uppginge alltså tillhoppa till 96.

Då af förberörda summa, 3,178,602 kronor, motsvarande torflån till 65 företag, hittills endast beviljats lån å tillhoppa 1,500,900 kronor för 31 företag, skulle alltså till återstoden erfordras ungefär samma summa eller 1,500,000 kronor. Härtill borde ytterligare läggas den lånesumma, som kunde beräknas för ännu icke slutbehandlade 31 företag, samt lånebehovet för sådana företag, rörande hvilka ansökningar om biträde af torftjänsteman för förberedande åtgärders vidtagande till erhållande af torflån ännu icke inkommit, men under närmaste tiden kunde motses. Det vore visserligen att förutse, att en afsevärd del af dem, hvilka sökt eller komme att söka biträde af torftjänsteman för ofvan sagda ändamål, icke sedermera skulle komma att söka lån från ifrågavarande fond, men äfven med hänsyn härtill och med beräkning att annuiteterna å beviljade torflån komme att i sinom tid regelbundet inflyta och de sålunda till torflånefonden intill utgången af år 1908 inflyttna medel åter skulle kunna tagas i anspråk för nya torflåns beviljande, ansåge landtbruksstyrelsen, att lånebehovet inom den närmaste tiden icke kunde tillgodoses, med mindre än att ett belopp af 2,000,000 kronor ytterligare tillades fonden.

På grund af hvad sålunda blifvit anfördt och med åberopande af innehållet af Riksdagens ofvannämnda skrifvelse, har landtbruksstyrelsen hemställt, att Kungl. Maj:t täcktes till Riksdagen aflåta nådig proposition, att Riksdagen i öfverensstämmelse med hittills gällande bestämmelser rörande fonden måtte dels bemyndiga riksgäldskontoret att för höjning af fonden för torfindustriens befrämjande, i mån af behof, tillhandahålla statskontoret utöfver de af Riksdagen redan anvisade medel en summa af högst 2,000,000 kronor, däraf under år 1907 högst 1,000,000 kronor, dels ock medgifva, att de kapitalafbetalningar å nu ifrågavarande medel, samt å fondens öfriga medel hvad anginge tiden efter 1908 års utgång, som skulle å de från fonden utgående lånen verkställas, finge intill utgången af år 1913 tilläggas fonden. I fråga om villkoren för låns erhållande från fonden syntes enahanda allmänna bestämmelser fortfarande böra gälla, som finnes intagna i Riksdagens förberörda skrifvelse den 10 maj 1902.

Kommerskollegium, som till följd af nådig remiss yttrat sig i ärendet den 15 nästlidne november, har förklarat sig icke hafva något att erinra mot landtbruksstyrelsens framställning.

Torfindustrien inom landet har under de senaste åren tagit ett kraftigt uppsving. Någon exakt statistik öfver densamma finnes visserligen ej, men jag kan nämna, att man under föregående år ansett

*Departementschefens
yttrande.*

sig kunna beräkna antalet torfströfabriker till 120 och antalet brännortfabriker till 81 med en årsproduktion af för de förra 4,200,000 balar torfströ och för de senare 152,000 ton torr brännort. Det torde vara oförnekligt, att möjligheten att från ifrågavarande fond erhålla lån till torfindustriella anläggningar högst väsentligt bidragit till denna utveckling. Då den fortsatta utvecklingen af denna industri är af synnerligen stor betydelse i många hänseenden, anser jag det vara särdeles viktigt, att lånemedel äfven hädanefter må till icke alltför obetydligt belopp stå till buds. I betraktande af de utaf landtbruksstyrelsen meddelade uppgifterna angående det sannolika lånebehofvet under den närmaste framtiden, synes mig den af nämnda styrelse föreslagna ökningen af fondens kapital med 2,000,000 kronor icke vara för högt beräknad. I fråga om det belopp, som redan för innevarande år må kunna anses behöfligt, anser jag emellertid, att detsamma med hänsyn till hittills vunnen erfarenhet bör kunna begränsas till 750,000 kronor.»

Utskottet, som icke haft något att erinra mot omförmälda framställning, hemställer,

att Kungl. Maj:ts förevarande proposition må vinna Riksdagens bifall.

Stockholm den 19 mars 1907.

På statsutskottets vägnar:

HUGO TAMM.
